

**Бібліографічний список публікацій
з питань міжнародного гуманітарного права
та сучасних збройних конфліктів
(із фондів Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого). –
2018. – Вип. 22 (1-10 листопада). – 57 с.**

Зміст

Досвід ведення гібридних конфліктів	1
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>1</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>4</i>
Міжнародне гуманітарне право.....	15
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>15</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>24</i>
Захист цивільного населення під час збройного конфлікту	40
<i>Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань.....</i>	<i>40</i>
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>46</i>
Міжнародний досвід вирішення конфлікту.....	56
<i>Статті з періодичних видань.....</i>	<i>56</i>

Досвід ведення гібридних конфліктів

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

1. Дмитрук В. Питання делімітації та демаркації сухопутної частини українсько-російського державного кордону в нормативно-правовій базі України / Володимир Дмитрук // Регіон. історія України : зб. наук. ст. / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2017. – Вип. 11. – С. 197-204. – **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп16722-11.** Розглянуто стан нормативно-правової бази України з питань делімітації та демаркації сухопутної частини українсько-російського державного кордону та основні проблеми позначення кордону на місцевості.
Текст: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EJRN&P21DBN=EJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=regions/2017/11

2. **Долженко О. О. Роль та місце неурядових організацій в умовах ведення «гібридної війни»** / Олександр Олександрович Долженко // *Politicus*. – 2018. – Вип. 2. — С. 97-100. *Зазначено, що «гібридна війна» як складне суспільно-політичне явище постала однією з найгостріших проблем і загроз для світової спільноти з кінця ХХ – на початку ХХІ ст. Агресивна зовнішня політика Російської Федерації призводить до ескалації конфлікту на Сході України, що зумовлюється новими формами й методами використання неурядових організацій в умовах гібридизації конфлікту.* Текст: http://politicus.od.ua/2_2018/2_2018.pdf#page=97

3. **Калініченко Б. М. Сучасні ЗМІ як інструмент інформаційної війни** / Богдан Михайлович Калініченко // *Politicus*. – 2018. – Вип. 1. — С. 77-82. *Висвітлено вплив ЗМІ на інститути влади в постіндустріальну добу. Зазначено, що одним із критеріїв прогресивного розвитку сучасної цивілізації є протидія інформаційним війнам, гібридним загрозам. Владним структурам потрібно забезпечити захист власних інформаційних каналів, розвиток вітчизняних ЗМІ, завданням яких є збереження цілісності власного інформаційного поля та позбавлення можливості впливу на нього.* Текст: http://politicus.od.ua/1_2018/1_2018.pdf#page=77

4. **Лось Я. Обличчя війни : спогади, нариси, факти, світлини** / Ярослав Лось. — Тернопіль : Терно-граф, 2017. — 99 с. : іл. — ISBN 978-966-457-328-0. — *Шифр зберігання в Бібліотеці : А790698.* *Зібрано спогади, нариси, факти й світлини українських бійців – героїв АТО Бучацького краю. Збірку підготовлено за сприяння Бучанською районної Спілкою учасників АТО та Бучацької районної ради.*

5. **Рижук О. М. Забезпечення інформаційної безпеки України під час гібридної війни** / Олександр Миколайович Рижук // *Politicus*. – 2018. – Вип. 2. — С. 147-150. *Проаналізовано особливості військового конфлікту між Росією та Україною. Особливу увагу приділено*

інформаційній політиці, яка реалізовувалася Росією щодо України перед збройним протистоянням. Зазначено, що напередодні збройного конфлікту Україна була економічно та психологічно не готова до збройної агресії, яку спричинила Росія. Стан Збройних сил України виявився неготовим до того, щоб чинити належний опір російським військам. Політична криза деморалізувала українську націю. Сформульовано пропозиції, спрямовані на підвищення рівня інформаційної безпеки України та забезпечення її позитивного інформаційного іміджу за кордоном.

Текст: http://politicus.od.ua/2_2018/2_2018.pdf#page=147

6. Самуїлік М. М. Інститут політичної відповідальності держави та його сучасні гібридні деформації / Микола Миколайович Самуїлік // *Politicus*. – 2018. – Вип. 2. — С. 61-65. *Досліджено гібридні чинники впливу на механізм політичної відповідальності в Україні. З'ясовано, що гібридні деформації політичної відповідальності є причиною виникнення кризи існуючого механізму влади та створюють умови для ведення гібридної війни, є загрозою в процесі трансформації авторитарної політичної системи країни до демократичної. Їх подолання й запобігання новим таким деформаціям у нашій державі є життєвою необхідністю.*

Текст: http://politicus.od.ua/2_2018/2_2018.pdf#page=61

7. Целуйко В. О. Роль іррегулярних збройних формувань у збільшенні бойової могутності держави у сучасних збройних конфліктах на території Сирії та України / В. О. Целуйко // *Вісн. Харків. Нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія : Питання політології*. – Вип. 31. – Харків, 2017. – С. 83-87. – **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп2601-31(2017).** *Досліджено роль іррегулярних формувань у сучасних збройних конфліктах на прикладі Сирії та України. Визначено їхнє місце у воєнній організації держав. Зазначено, що масштаби залучення іррегулярних формувань до бойових дій залежать від теневи регулярних збройних структур держави. Якщо останні зазнають деградації, то іррегулярні формування починають*

відігравати більш важливу, а інколи й провідну роль у збройному протистоянні, як це відбулося в Сирії.

Текст: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/9595/9108>

Статті з періодичних видань

8. **Важливо й надалі дотримуватися санкційної політики** / Інформ. упр. апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. — 2018. — 3 листоп. (№ 208). — Електрон. ресурс. *Йдеться про зустріч членів Комітету Верховної Ради України (ВР України) у закордонних справах на чолі з головою комітету Ганною Гопко з делегацією німецького Бундестагу фракції Соціал-демократичної партії Німеччини (СДПН) та депутатом Бундесрату (Австрія). Народні депутати України наголосили на загрозах, які несе енергетичній безпеці Європи будівництво газогону "Північний потік-2". Ганна Гопко акцентувала увагу на важливість концепції Європейського Плану інвестицій для України, який дасть можливість забезпечити зростання її економіки більш як на чотири відсотки, і головною метою якого є ефективне подолання бідності і підтримка малого та середнього бізнесу. Обговорено загрози російського втручання у виборчі процеси як елемента гібридної війни, а також питання протидії російській агресії на Донбасі та в акваторії Азовського моря і Керчинської протоки, а також ситуацію, що склалася на території окупованого Криму, зокрема необхідність захисту на його території прав людини.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/309598>

9. **Власенко В. Агресія Росії – спільний виклик для євроатлантичної безпеки : країна-агресор почала розігрувати чи не останню карту з крапленої колоди цивілізаційних загроз** / Вікторія Власенко // *Уряд. кур'єр*. — 2018. — 8 листоп. (№ 210). — С. 2. *Йдеться про проведену в Києві в межах платформи Україна – НАТО Міжнародну конференцію високого рівня "Уроки гібридного десятиліття: що треба знати для успішного руху вперед" за участі впливових політиків і провідних експертів. У виступі на конференції Президент України Петро*

Порошенко зазначив, що Україна щодня відчуває на собі нищівні удари гібридної війни, що її веде путінська Росія. Глава держави наголосив, що реваншистська політика Російської Федерації (РФ) проти України стала спільним викликом для євроатлантичної безпеки, і без сильної Української держави не може йтися про стабільний євроатлантичний простір. Президент України акцентував увагу на тому, що на окупованих територіях Донбасу та в анексованому Криму РФ випробовує нові технології, які загрожують всьому світу: Крим став базою для російських крилатих ракет, а на Донбасі застосовують новітнє російське озброєння і вдосконалюють методи пропагандистського прикриття регулярних військ. Глава Української держави відзначив також такі елементи гібридної війни як дезінформацію та фейкові новини та вказав, що інструментарій гібридної війни це – інформаційні атаки, спроби дестабілізації всередині країни, енергетичний шантаж, повне ембарго й закриття ринку, агресивне нав'язування свого порядку денного через агентів у політичній, культурній, суспільній сферах, розпалювання соціальних конфліктів, вплив через релігійні структури тощо. Президент України висловив впевненість, що проведення 11 листопада псевдовиборів на не підконтрольній Україні території в Донецькій і Луганській областях має започаткувати процес запровадження нових міжнародних санкцій проти Росії. Він закликав міжнародну спільноту продовжити політику санкцій, адже будь-які спроби послаблення тиску на РФ "розпалюють агресивні апетити Кремля", провокують Росію на ігнорування мирного процесу на Донбасі, а також на нові репресії в окупованому Криму. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/agresiya-rosiyi-spilnij-viklik-dlya-yevroatlantich/>

10. **Голуб А. Куди вказує роза вітрів : як сприймають НАТО в країнах колишнього соцтабору / Андрій Голуб // Укр. тиждень. — 2018. — № 39 (28 верес. – 4 жовт.). — С. 16-17. Наведено результати соціологічного дослідження про ставлення до НАТО серед населення країн,**

які раніше належали до соцтабору, проведеного американським дослідницьким центром Інституту Геллана. Дослідники Інституту Геллана в опитуванні щодо України зробили висновок: "У 2014 році, після того, як Альянс запровадив санкції проти Росії через анексію Криму, серед українців уперше почав переважати образ НАТО як захисту (36 %), а не як загрози (20 %). Однак, у 2016 р. відсоток респондентів, які вбачають у ньому загрозу, зріс до 35 %, оскільки українське населення втомалося від воєнного конфлікту, а також від поганого стану економіки та зростання рівня злочинності". Текст: <https://tyzhden.ua/World/220320>

11. **Горбунов Д. Захисниця рідної землі, переселенка з Луганська Яна** / Дмитро Горбунов // Луганщина.ua. — 2018. — 10 жовт. — С. 6. *Подано інформацію про психолога підрозділу однієї із частин Об'єднаних сил, молодшого лейтенанта Яну, яка захищає свою рідну Луганщину та мріє про вигнання окупантів зі всієї України.*

12. **Горбунов Д. Їхнє гасло – "воля або смерть!" : уже другого дня новачки розуміють глибоку суть цих слів** / Дмитро Горбунов // Нар. армія. — 2018. — 1 листоп. (№ 44). — С. 4. *Висвітлено один із буднів бійців розвідувального підрозділу однієї з військових частин у зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС), що на Луганщині. Наведено розповіді бійців-розвідників про особливості служби та головні правила під час бойових виходів.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5576-%2801-11-2018%29.pdf>

13. **Горбунов Д. На "Марсі" щоранку лунає державний гімн України** / Дмитро Горбунов // Нар. армія. — 2018. — 1 листоп. (№ 44). — С. 4. *Висвітлено ситуацію у зоні проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на лінії розмежування на Попаснянському напрямі. Наведено розповіді військових однієї з частин про бойові будні. Зазначено, що бійці жартома називають себе "марсіанами" через червону глину, що є скрізь на позиції.* Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5576-%2801-11-2018%29.pdf>

14. **Зяцьєв С. На війні невірєуючих немає** / Сергій Зяцьєв // Демократ. Україна. — 2018. — 12 жовт. (№ 41). — С. 8. *Висвітлено інформацію про те, як поруч з українським військом, яке боронить Україну несуть душпастирську службу військові капелани.* Текст: <http://www.dua.com.ua/army/item/4454-na-vijni-neviruyuchikh-nemae.html>

15. **Зяцьєв С. Україна не дозволить Росії домінувати в Азовському морі** / Сергій Зяцьєв // Демократ. Україна. — 2018. — 5 жовт. (№ 40). — С. 3. *Подано інформацію про те, що на засіданні Ради національної безпеки та оборони (РНБО) ухвалено рішення про створення на Азовському морі військово-морської бази України.* Текст: <http://www.dua.com.ua/army/item/4417-ukrajina-ne-dozvolit-rosiji-dominuvati-v-azovskomu-mori.html>

16. **Капсамун І. Гібридні санкції гібридної війни** / Іван Капсамун // День. — 2018. — 2-3 листоп. (№ 198/199). — С. 5. *Проаналізовано запроваджені Росією санкції стосовно України щодо 322 українських громадян і 68 компаній, що передбачають блокування (заморожування) безготівкових грошових коштів, бездокументарних цінних паперів і майна на території Росії та заборону на перерахування коштів (виведення капіталу) за межі Росії.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/gibrydni-sankciyi-gibrydnoyi-viyny>

17. **Качка Т. Серйозний погляд на Азов з Європейського парламенту** / Тарас Качка // Дзеркало тижня. — 2018. — 3-9 листоп. (№ 41). — С. 1, 4. *Йдеться про резолюцію Європейського парламенту (ЄП) від 26 жовтня 2018 р. про ситуацію в Азовському морі, в якій велику увагу приділено питанням міжнародного морського права та його порушенню Російською Федерацією (РФ). Зазначено, що резолюція свідчить про однозначну позицію ЄП, яка полягає в тому, що міжнародне морське право має діяти і в Азовському морі, а Росія повинна відповісти за його порушення. ЄП особливо наголошує на тому, що РФ повинна припинити безпідставні й дискримінаційні перевірки суден в Азовському морі, а у разі*

їх продовження – отримати належні контрзаходи. Акцентовано увагу на тому, що в резолюції йдеться про необхідність посилення дієвості нинішніх санкцій та застосування нових. Таким чином, резолюція ЄП є пересторогою від зменшення тиску на Росію та перегляду санкційної політики Європейського Союзу (ЄС) щодо держави-агресора. Текст: <https://dt.ua/international/seryozniy-poglyad-na-azov-z-yeuropeyskogo-parlamentu-292913.html>

18. **Клименко А. Все только разворачивается. Как изменилась ситуация в Азовском море** / Андрей Клименко // Новое время страны. — 2018. — № 37 (11 окт.). — С. 8. *Стаття голови спостережної ради "Майдан закордонних справ", експерта з питань Криму Андрія Клименка, в якій розглянуто вплив зростання активності України на Азовському морі – поява бойових одиниць Військово-Морських Сил України (ВМСУ) та вихід теми на міжнародний рівень – блокада портів Маріуполя та Бердянська.* Текст: https://nv.ua/opinion/a_klymenko/vse-tolko-razvorachivaetsja-kak-izmenilas-situatsija-v-azovskom-more-2498667.html

19. **Коваль Л. Як росіяни на санкції папір переводили : алогічний, безсистемний список сповіщає про агонію й безсилля кремлівського режиму** / Любомира Коваль // Уряд. кур'єр. — 2018. — 3 листоп. (№ 207). — С. 3. *Йдеться про запровадження Росією "спеціальних економічних заходів" щодо 322 громадян і 68 компаній з України. Подано коментарі з цього приводу Президента України Петра Порошенка, Секретаря Ради національної безпеки та оборони (РНБО) Олександра Турчинова, Першого заступника Голови Верховної Ради України (ВР України) Ірини Геращенко. Зокрема, Голова ВР України Андрій Парубій наголосив, що "російські санкції – це свідчення некомпетентності й безсилля путінського режиму". Він висловив переконання, що Україна має посилити санкції як на російський бізнес в Україні, так і на тих, "хто, прикидаючись українцями, насправді представляє в Україні російські економічні й політичні інтереси". На*

думку Андрія Парубія, це особливо актуально напередодні президентських і парламентських виборів в Україні, на які Росія намагатиметься впливати всіма можливими засобами. Текст:

<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/yak-rosiyani-na-sankciyi-papir-perevodili/>

20. **Крапивенко Д. Мистецтво неможливого** / Дмитро Крапивенко // Укр. тиждень. — 2018. — № 39 (28 верес. – 4 жовт.). — С. 20-21. *Проаналізовано стратегію зовнішньої політики Російської Федерації (РФ), яка після розпаду СРСР не змінилася: у 1990-х російські війська залишали на просторах пострадянських республік свої військові бази. Зауважено, що коли зміцнів путінський режим, РФ значно розширила географію: від авіаударів по Сирії до кібератак на США та "стратегічні інтереси" в Україні (війна на Донбасі). Наголошено на діях російської влади щодо захисту від зовнішніх впливів: маргіналізація опозиції, обмеження діяльності неурядових громадських організацій (НГО) та ЗМІ законом про іноземних агентів, установа серйозного контролю над інформаційним простором.* Текст:

<https://tyzhden.ua/Columns/50/220318>

21. **Лапаєв Ю. Війна в іншому форматі : як може змінитися характер російсько-української війни [на Донбасі]** / Юрій Лапаєв // Укр. тиждень. — 2018. — № 39 (28 верес. – 4 жовт.). — С. 20-21. *Проаналізовано можливі зміни характеру російсько-української війни на Сході України.* Текст: <https://tyzhden.ua/Politics/220317>

22. **Лосєв І. Війна без стратегії : чим замінити "мирний план врегулювання"** / Ігор Лосєв // Укр. тиждень. — 2018. — № 39 (28 верес. – 4 жовт.). — С. 36-37. *Проаналізовано особливості гібридної війни Російської Федерації (РФ) проти України. Розглянуто плани української влади щодо нинішньої війни на Сході країни. Наголошено на відсутності чіткої стратегії боротьби України з РФ.*

23. **Малімон Н. Заклали сад** / Наталія Малімон // День. — 2018. — 6 листоп. (№ 200). — С. 2. *Подано інформацію про сад, який заклали*

біля батьківського обійстя в селі Олеську на Волині, в пам'ять про загиблого на Сході України в зоні проведення антитерористичної операції, військовослужбовця Юрія Гіля. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/zaklaly-sad>

24. **Матіос А. Анатолій Матіос: деякі російські можновладці опиняться на лаві підсудних ...** / Анатолій Матіос ; інтерв'ю провів Сергій Зяцьєв // Демократ. Україна. — 2018. — 12 жовт. (№ 41). — С. 9. *Подано матеріали розмови із заступником Генерального прокурора України — головним військовим прокурором України генерал-полковником юстиції Анатолієм Матіосом. Основна тема розмови – скільки ще триватиме військове протистояння на Сході України, яким силам протистойть українське військо і чи спроможне воно звільнити окуповані території, до чого закликають окремі політики, та чи є у нашої держави переконливі докази присутності на Донбасі російських військ.* Текст: <http://www.dua.com.ua/all/problema/item/4455-anatolij-matios-deyaki-rosijski-mozhnovladtsi-opinyatsya-na-lavi-pidsudnikh.html>

25. **Мельник Б. "На війні зміцнів і загартувався. Тепер взимку в ополонці купаюся"** / Борис Мельник ; розмову вела Дарія Горська // Факты и комментарии. — 2018. — 8–14 нояб. (№ 44). — С. 4. *В інтерв'ю 77-річний Борис Мельник, офіційно визнаний найстаршим воїном-добровольцем України, розказав про бойові будні у зоні АТО / операції Об'єднаних сил (ООС); свою участь у боях під ДАПом (Донецьким аеропортом), в Авдіївці, Пісках; про свою сім'ю, зокрема, синів, за якими пішов на фронт, а також про те, що потрібно зробити українській владі для наближення перемоги у протистоянні російській агресії.* Текст: <https://www.pressreader.com/ukraine/fakty-i-kommentarii/20181108/>

26. **Сірук М. Україна – протистоїть ...** / Сірук Микола // День. — 2018. — 8 листоп. (№ 202). — С. 4. *Йдеться про участь Президента України Петра Порошенка 7 листопада цього року у міжнародній конференції на тему "Уроки гібридного десятиліття: що треба знати для*

успішного руху вперед”, яка розпочалась учора у Дипломатичній академії при МЗС України. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/yak-protystoyaty-gibrydny-viyni>

27. **Скібіцький В. Вадим Скібіцький: ”Росія не відмовиться від своїх неоімперських планів щодо отримання повного контролю над пострадянським простором, передусім над Україною”** / Вадим Скібіцький ; спілкувався Юрій Лапаєв // Укр. тиждень. — 2018. — № 39 (28 верес. – 4 жовт.). — С. 26-27. *Наведено інтерв'ю з представником Головного управління розвідки Міністерства оборони України (ГУР МОУ) Вадимом Скібіцьким, в якому він надав оцінку ГУР МОУ стосовно розвитку безпекової ситуації довкола України на найближчу перспективу: Російська Федерація (РФ) підтримуватиме на Сході України керований збройний конфлікт низької інтенсивності з подальшою спробою перевести його в заморожений стан за прикладом Придністров'я чи самопроголошених республік Південного Кавказу. Як зазначив Вадим Скібіцький, традиційно Росія звинувачуватиме Україну в недотриманні Мінських домовленостей, а також проводитиме інші активні інформаційно-пропагандистські заходи: поширення недостовірної інформації, фабрикування негативних матеріалів про Збройні сили України (ЗСУ). Він наголосив, що однією з головних загроз національній безпеці України поряд із воєнною агресією є інформаційна кампанія РФ з руйнування української державності: дестабілізація ситуації в Україні, втручання у виборчі процеси, дискредитація нашої держави в інформаційному просторі західних країн, а також легітимізація ”російського статусу” Криму та створення передумов для реінтеграції окремих районів Донецької та Луганської областей з Україною за сценарієм Кремля. Важливу роль матиме кібернетична складова гібридної війни проти України та її партнерів (ймовірні хакерські атаки на об'єкти критичної інфраструктури та важливі підприємства приватного сектору).* Текст: <https://tyzhden.ua/Politics/220316>

28. **Смаглій К. Putinverstehers вражає провідні мізки світу / Катерина Смаглій // День. — 2018. — 2-3 листоп. (№ 198/199). — С. 10-11.** *Висвітлено інформацію про те, що критично важливим елементом нинішньої гібридної війни, яку Москва веде проти Заходу, є інформаційна війна. Визначено, що це всеосяжна та узгоджена державна кампанія впливу, призначена спрямовувати публічні дискусії в заданому Кремлем напрямку, встановлювати контроль над політичними, соціальними й медіанаративами та спотворювати інформаційний контекст із тим, щоб впливати на рішення міжнародних організацій та країн по всьому світу щодо Росії, надавати валідності аргументам Кремля та задовольняти інтереси правлячої російської клептократії.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-planety-nota-bene/yak-pracyuye-zahidna-ekspertna-mashyna-na-sluzhbi-kremlya>

29. **Сміян Н. Спільними зусиллями зможемо захистити нашу незалежність / Надія Сміян // Голос України. — 2018. — 9 листоп. (№ 212). — Електрон. ресурс. Подано тези виступу Голови Верховної Ради України (ВР України) Андрія Парубія на міжнародній конференції високого рівня "Уроки гібридного десятиліття: що треба знати для успішного руху вперед".** *Голова ВР України зазначив, що загроза, "яка йде від Путіна й Кремля, спрямована не тільки проти України, а й проти всього вільного світу". Він акцентував увагу на важливості створення Міжпарламентської асамблеї "Україна – Грузія – Молдова" та повідомив, що найближчим часом відбудеться Міжпарламентська асамблея "Україна – Польща – Литва". Андрій Парубій наголосив, що мілітарна складова не займає ключову позицію в гібридній війні. Одна з головних загроз – інформаційна війна, тому надзвичайно важливою є інформаційна, гуманітарна, енергетична, економічна безпеки, а також кібербезпека. Голова ВР України закликав міжнародних партнерів України до розуміння та підтримки, та висловив впевненість, що "спільними зусиллями ми зможемо захистити нашу незалежність і зможемо змусити агресора*

вивести війська з України, з Грузії та Молдови і добитися мирного неба над нашими країнами”. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/309831>

30. **Соболь В. Герой України Володимир Соснін** / Володимир Соболь // Житомирщина. — 2018. — 12 жовт. (№ 74). — С. 1. Подано інформацію про те, що за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння українському народу військовослужбовцю – учаснику антитерористичної операції на Сході України, лейтенанту Володимиру Сосніну присвоєно звання Герой України. Орден “Золота Зірка” офіцеру вручив Президент України Петро Порошенко у Києві під час урочистих заходів із нагоди 27-ої річниці незалежності України.

31. **Соловейко В. “Когда я поднял голову, то увидел мины. Они висели везде – на столбах, на воротах ... везде”** / Владимир Соловейко ; беседу вела Вера Жичко // Факты и комментарии. — 2018. — 1 – 7 нояб. (№ 43). — С. 7. Подано матеріали інтерв’ю з 29-річним Володимиром Соловейком, начальником одного з підрозділів інженерно-саперної служби 56-ї Маріупольської окремої мотопіхотної бригади, який вже через три місяці після важкого поранення, залишившись без ноги, повернувся на фронт. За свій позитивний настрій Володимир отримав від бойових побратимів позивний “Соняшник”. Зазначено, що В. Соловейка нагороджено орденом “За мужність” III ступеня. Текст: <https://fakty.ua/285413-na-donbasse-boeviki-razveshivayut-miny-vezde---na-stolbah-vorotah-domov-poteryavshij-nogu-saper-vernulsya-na-front>

32. **Солончак В. Пшик “Південного вітру”, або пригоди “російських українців” у Криму** / Віталій Солончак // Крим. світлиця. — 2018. — 12 жовт. (№ 41). — С. 1, 4-5. Зазначено, що на початку серпня 2018 року координатор групи “Інформаційний спротив”, народний депутат України Дмитро Тимчук повідомив, що Російська Федерація готує реалізацію комплексу пропагандистських заходів, який має на меті змусити Україну змиритися з окупацією Криму та підкинути аргументи

агентам Кремля в Європі, що працюють на скасування санкцій проти країни-агресора.

33. Трюхан В. Потужна стратегія. Або звичайнісінький піар / Вадим Трюхан, Богдан Яременко // *Експрес*. — 2018. — 1-8 листоп. (№ 44). — С. 5. *Подано матеріали бесіди з експертом із зовнішньої політики, міжнародних відносин та безпеки, головою правління "Європейського руху України" Вадимом Трюханом та головою правління фонду "Майдан закордонних справ" Богданом Яременком про те, наскільки реалістичним є план розгортання миротворчої місії, оприлюднений Міністерством з питань тимчасово окупованих територій. Йдеться і зокрема, про те, що на чолі миротворчої місії повинна стояти міжнародна перехідна адміністрація. Вона мала би складатися із трьох компонентів: військового, поліцейського та цивільного, кожен з яких передбачає певні завдання.*

34. Хмелевський В. Дві війни однієї династії / Василь Хмелевський // *Нар. армія*. — 2018. — 1 листоп. (№ 44). — С. 6. *Розкрито сторінки біографії авіаційної династії Ігоря та Богдана Мусялів, які пройшли через дві війни. Батько Ігор — полковник запасу, має за плечима два терміни в Афганістані, син Богдан — капітан Збройних Сил України, відслужив три терміни в АТО. Подано спогади льотчиків про бойовий досвід обох війн. Наведено розповідь Богдана Мусяли про те, як разом із Першим заступником голови Верховної Ради України Іриною Геращенко літали забирати двох українців, визволених із полону. Наголошено, що хоча війни в Афганістані й на Донбасі дуже різні за своїми формами і змістом, порівнювати їх навряд чи коректно, але бойовий досвід військових льотчиків Мусял ще раз підтверджує, що на будь-якій війні головне — залишатися* *людиною.*

Текст:

<http://www.na.mil.gov.ua/index.php/2018/11/01/dvi-vijny-odniyeyi-dynastiyi/>

35. Шевченко В. Не буду штабним офіцером. Сержантом воюватиму ... / Віктор Шевченко // *Нар. армія*. — 2018. — 1 листоп.

(№ 44). — С. 7. *Висвітлено історію Олександра Баса – колишнього оперативного співробітника карного розшуку, капітана міліції, який під час мобілізації відмовився від офіцерської посади в тилу і пішов добровольцем на фронт у званні сержанта в складі 95-ї десантної бригади. Подано розповідь Олександра про фронтове життя.* Текст: <http://www.na.mil.gov.ua/index.php/2018/11/01/ne-budu-shtabnym-ofitserom-serzhantom-voyuvatymu/>

36. **”Якби не війна ...”.** З нагоди Дня захисника України // Луганщина.ua. — 2018. — 10 жовт. — С. 6. *Подано інформацію про Віталія Ключку, військовослужбовця – учасника антитерористичної операції на Сході України, головного сержанта взводу, бійця добровольчого батальйону ЗСУ ”Донбас України”, розвідника, кавалера ордену ”За мужність” III ступеня та відзнаки Президента ”За військову доблесть” посмертно, який був одним з тих, хто став на захист та віддав своє життя за Батьківщину.*

Міжнародне гуманітарне право

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

37. **Богуцький П. П.** **Поняття та ознаки права національної безпеки України** / П. П. Богуцький // Інформація і право. – 2018. – № 3. — С. 84-93. *Надано концептуальні визначення права національної безпеки та його місця у системі права України.*

38. **Гребенюк М. В.** **Досвід Ізраїлю у сфері забезпечення кібербезпеки** / М. В. Гребенюк, Б. Д. Леонов // Інформація і право. – 2018. – № 2. — С. 45-50. *Проаналізовано досвід держави Ізраїль у сфері забезпечення кібербезпеки та висвітлено систему органів, які відповідають за кібербезпеку.*

39. **Гута С. С.** **Моніторинг кризових ситуацій, зумовлених воєнно-політичними чинниками** / С. С. Гута // Публіч. упр. і адміністрування в Україні. – 2018. – Вип. 3. — С. 3-12. *Висвітлено*

поняття "кризова ситуація, зумовлена воєнно-політичними чинниками", "воєнно-політична криза" та встановлено відсутність системності в розробці категорійно-понятійного апарату, чітких та загально визнаних базових категорій і термінів та їх суперечливе застосування в вітчизняному законодавстві. Запропоновано визначення терміна "кризова ситуація, зумовлена воєнно-політичними чинниками", яке відображає основні істотні ознаки цього специфічного явища, і може бути взяте за основу під час розробки законодавчих актів у сфері забезпечення національної безпеки. Текст: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2018/3-2018/3.pdf>

40. **Гуцалюк М. В. Протидія використанню учасниками злочинних угруповань мережі "Даркнет"** / М. В. Гуцалюк // Інформація і право. – 2018. – № 3. — С. 111-117. Досліджено питання протидії кіберзлочинності, зокрема використання мережі "Даркнет", а також запропоновано напрямки вдосконалення чинного законодавства.

41. **Дегтеренко А. М. Безпекові імперативи національно-громадянської консолідації в Україні** / Анастасія Миколаївна Дегтеренко // Politicus. – 2018. – Вип. 2. — С. 127-138. Приділено увагу питанню національного самовизначення, що найкраще розкривається шляхом аналізу підвищення рівня розуміння важливості збереження незалежності і цілісності держави, зростання рівня громадянської самоідентифікації і патріотизму громадян України, активізації масового волонтерського руху, виявлення зовнішньополітичних та інтеграційних прагнень і усвідомлень громадян держави, впливу оточуючої локальної, регіональної, державної та міжнародної систем. Особливо ці процеси набувають виключного значення з часів окупації Криму та розв'язання Російською Федерацією повномасштабної війни на Донбасі. Текст: http://politicus.od.ua/2_2018/2_2018.pdf#page=127

42. **Джужа А. О. Запобігання інтернаціоналізації організованої злочинності на міжнародному та національному рівнях** / А. О. Джужа, М. В. Підболячний // *Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ.* – 2018. – № 2. — С. 306-314. *Проаналізовано систему міжнародних нормативно-правових актів у сфері запобігання організованій злочинності для виявлення зв'язку інтернаціоналізації та організованої злочинності. Висвітлено проблеми впливу інтернаціоналізації організованої злочинності на криміногенну ситуацію в Україні; види злочинів, які вчиняють міжнародні організовані злочинні угруповання; питому вагу злочинності, пов'язаної з іноземними громадянами, а також заходи запобігання цьому явищу, передусім щодо незаконного перебування в Україні осіб, які проживають без необхідних документів і дозволів, використання ними підроблених закордонних паспортів і віз, вирішення питання щодо їх видворення. Проаналізовано імплементацію міжнародно-правових норм у національне законодавство, визначено їх переваги та недоліки. Окреслено проблемні аспекти, що перешкоджають ефективній співпраці та запобіганню організованій злочинності як на національному, так і на міжнародному рівнях.* Текст: <http://ojs.naiu.kiev.ua/index.php/scientbul/article/view/874/882>

43. **Довгань О. Д. Глобальна культура кібербезпеки в системі запобігання кіберзлочинності в Україні** / О. Д. Довгань, А. В. Тарасюк // *Інформація і право.* – 2018. – № 3. — С. 94-103. *Висвітлено дефініцію поняття "глобальна культура кібербезпеки", розглянуто принципи та підходи щодо формування глобальної культури кібербезпеки на національному рівні.*

44. **Забара І. М. Міжнародно-правове регулювання використання телекомунікаційних ресурсів в умовах надзвичайних ситуацій: до двадцятиріччя Конвенції Тампере 1998 року** / І. М. Забара // *Інформація і право.* – 2018. – № 3. — С. 38-48. *Досліджено питання міжнародно-правового регулювання діяльності з використання телекомунікаційних ресурсів за умов надзвичайних ситуацій.*

45. **Зброя та безпека – 2017: успішний старт** // Легка пром-сть. Індустрія моди. – 2018. – № 4. — С. 5. *Розкрито зміст співробітництва Збройних сил України з Київським національним університетом технології та дизайну, результатом якого стало формування робочої групи для створення базового комплекту бойового екіпірування військовослужбовця. Подано огляд XIV Міжнародної спеціалізованої виставки «Зброя та безпека – 2017».*

46. **Інноваційні технології у виробництві **військове** обмундирування, спецодяг, засоби захисту** // Легка пром-сть. Індустрія моди. – 2018. – № 3. — С. 6-8. *Висвітлено хід проведення 27 жовтня 2017 року конференції, що передбачала визначення завдань галузі відповідно до тематики конференції, її здобутки та ринок збуту відповідної продукції.*

47. **Капштик О. В. Шляхи вдосконалення державних механізмів стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України** / О. В. Капштик // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 18. — С. 104-107. *Запропоновано шляхи удосконалення державних механізмів стратегічних комунікацій у секторі безпеки і оборони України. Визначено завдання запропонованому організаційному механізму стратегічних комунікацій. Надано перелік дисциплін, які пропонується викладати під час професійного навчання фахівців зі стратегічних комунікацій для сектору безпеки і оборони України, та, відповідно, загальні компетенції, які мають бути отримані. Запропоновано науково-технічні засоби для "стратегічних комунікацій", а також наголошено на необхідності створення єдиної бази, де збиратиметься аналітична інформація, отримана в результаті діяльності державних організаційних механізмів складових сектору безпеки і оборони України.*

48. **Корсак Ю. Причини вразливості молоді в сучасній консцієнтальній війні** / Юрій Корсак // Вища школа. – 2017. – № 2. — С. 86-93.

49. **Кравченко О. Ю. Стратегія розвитку медіаосвіти в Україні** / О. Б. Качуровська // Наук. зап.: Серія: Пед. науки / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ, 2017. — Вип. 134. — С. 135-142. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп1222-134.** *Розкрито етапи впровадження медіаосвіти в Україні, які є важливими кроками в побудові інформаційного суспільства, розвитку знань, становленні громадянського суспільства. Також обґрунтовано актуальність медіаосвіти для України в контексті європейської інтеграції та з урахуванням необхідності протидії зовнішній інформаційній агресії.* Текст: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/20207>

50. **Марущак А. І. Міжнародне співробітництво у боротьбі з транснаціональною кіберзлочинністю** / А. І. Марущак // Інформація і право. — 2018. — № 3. — С. 104-110. *Сформульовано пропозиції щодо покращання співробітництва вітчизняних правоохоронних органів із зарубіжними партнерами з метою підвищення оперативності розслідування відповідних злочинів.*

51. **Рижук О. М. Особливості забезпечення інформаційної безпеки України в умовах російської агресії** / Олександр Миколайович Рижук // Politicus. - 2018. - Вип. 3. — С. 66-69. *Розглянуто особливості військового конфлікту між Росією та Україною. Приділено увагу особливостям інформаційної політики, яка проводилася Росією щодо України напередодні збройного протистояння. Також проаналізовано стан України напередодні збройного конфлікту. Зокрема зазначено, що Україна була не готовою та деморалізованою у зв'язку з політичною кризою. У висновках надано пропозиції щодо підвищення інформаційної безпеки України та покращання її інформаційного становища на національному та міжнародному рівнях.* Текст: http://politicus.od.ua/3_2018/3_2018.pdf#page=66

52. **Рижук О. М. Трансформація поняття "інформаційна безпека" в умовах глобалізації** / Олександр Миколайович Рижук // *Politicus*. – 2018. – Вип. 1. — С. 20-22. *Проаналізовано історію виникнення і трансформацію поняття "інформаційна безпека" від античних часів до наших днів, наведено етапи розвитку інформаційної безпеки. Показано перехід терміна "інформаційна безпека" від національного до глобального рівня внаслідок процесів глобалізації.*

53. **Сафарова А. Система европейской безопасности и ее особенности** / Афет Ага Али кызы Сафарова // *Politicus*. – 2018. – Вип. 3. — С. 70-74. *Визначено необхідність вироблення нового підходу до проблеми створення єдиної системи європейської безпеки за нових умов. Висвітлено міжнародно-політичну ситуацію на європейському континенті на рубежі століть в її стратегічному і військово-політичному аспектах. Проаналізовано процеси і явища, які формують світовий порядок нового століття на європейському континенті, виявлено основні загрози і виклики за сучасних умов, розкрито характер, особливості, принципи створення сучасної системи європейської безпеки, увагу приділено основним учасникам побудови системи європейської безпеки. З урахуванням важливості участі ООН, Європейського Союзу, ОБСЄ та НАТО в побудові єдиної системи європейської безпеки надано оцінку проблем забезпечення європейської безпеки. Текст: http://politicus.od.ua/3_2018/3_2018.pdf#page=70*

54. **Семенченко А. І. Науково-методологічні підходи до проведення огляду кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та критичної інформаційної інфраструктури** / А. І. Семенченко, Д. В. Мялковський, Т. В. Станіславський // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2018. – № 18. — С. 87-94. *Розглянуто науково-методологічні підходи до організації та проведення огляду стану кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, актуальність*

дослідження яких обумовлена як вимогами чинного законодавства, так і тенденціями розвитку сфери національної безпеки та оборони, невідповідністю державної політики та державного управління вимогам надійного та оперативного реагування на кіберзагрози та кіберінциденти. Визначено мету проведення огляду, для досягнення якої запроваджується система принципів, заходів і суб'єктів їх реалізації, об'єднаних єдиним задумом. Текст:

<http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6303&i=16>

55. **Стратегічне управління розвитком кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури України** / І. Б. Жилияєв, А. І. Семенченко, Д. В. Мялковський, Т. В. Станіславський // Публіч. упр. і адміністрування в Україні. – 2018. – Вип. 3. — С. 44-50. Розроблено методологічні підходи та пріоритетні напрями щодо удосконалення стратегічного управління розвитком з урахуванням досвіду та вимог ЄС. Текст: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2018/3-2018/11.pdf>

56. **Ткаченко В. Стандарти вищої освіти у сфері кібербезпеки – важливий інструмент модернізації освітнього процесу та запорука національної безпеки України** / Володимир Ткаченко // Вища шк. – 2017. – № 7. — С. 31-39. Проаналізовано формування нормативної, науково-методичної бази у сфері стандартизації вищої освіти за спеціальністю "Кібербезпека", що має безпосередній вплив на зміцнення національної безпеки та обороноздатності України.

57. **Ткачова Н. М. Засади механізмів взаємодії органів державної влади щодо протидії нелегальної міграції як потенційній загрозі національній безпеці** / Н. М. Ткачова, Р. А. Мартьянова // Держава та регіони. Серія: Держ. упр. – 2018. – № 2. — С. 136-140. Розглянуто сучасні підходи до визначення понять "нелегальна міграція" та зроблено наголос на необхідності удосконалення процесів взаємодії органів влади з

метою зниження негативного впливу нелегальних міграційних процесів на суспільно-політичне та економічне життя країни.

58. **Усманов Ю. І. Проблеми цільових убивств у міжнародному гуманітарному праві** / Ю. І. Усманов // Вісн. Нац. акад. прав. наук України : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Т. 25, № 1. — С. 177-192. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп13847-25/1.** *Висвітлено актуальну на сьогодні тему цільових убивств під час міжнародного та неміжнародного збройних конфліктів. З'ясовано, що значне поширення протягом останнього часу таких убивств неодмінно призводить до збільшення випадків незаконного позбавлення людини права на життя. Виняткова небезпечність та недостатня нормативна врегульованість цього питання зумовлює важливість даного наукового дослідження. Розкрито поняття «цільове вбивство», його ознаки та умови, за яких таке вбивство може вважатися законним під час збройних конфліктів. На прикладі Ізраїлю та США проаналізовано конкретні випадки застосування цільових убивств. Досліджено можливу супутню шкоду та небезпеку, що виникає під час його реалізації. Розглянуто політику держав стосовно цього питання та можливі альтернативи. Зроблено висновок, що хоча цільове вбивство значно мінімізує супутню шкоду, потенційне зловживання цим методом спричиняє ряд його недоліків. З метою усунення цих недоліків і захисту права на життя людей під час збройних конфліктів були сформульовані правила, якими мають керуватися держави при застосуванні цільового вбивства. Текст: <http://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/177-191.pdf>*

59. **Христова Г. О. Зобов'язання держави у сфері прав людини в умовах окупації** / Г. О. Христова // Вісн. Нац. акад. прав. наук України : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Т. 25, № 1. — С. 204-219. — **Шифр зберігання в Бібліотеці : Бп13847-25/1.** *Досліджено поняття та умови військової окупації як виду міжнародного збройного конфлікту, який регулюється правом окупації, що є складовою міжнародного гуманітарного права (МГП) (Гаазького та Женевського права). Розкрито*

елементи тесту «ефективного контролю», який дозволяє встановити стан окупації, а також його інтерпретацію з урахуванням «теорії непрямого ефективного контролю», за якою держава-окупант може здійснювати ефективний контроль через «сурогатні» парамілітарні угруповання, якщо вони перебувають під її «загальним контролем». Доведено, що зобов'язання держави стосовно поваги та забезпечення прав місцевого населення містяться як у праві окупації, так і у праві прав людини. Екстратериторіальна застосовність права прав людини у разі здійснення державою ефективного контролю над територією (частиною території) іншої країни підтверджена міжнародними трибуналами, моніторинговими органами ООН з прав людини, а також Європейським судом з прав людини (ЄСПЛ). При цьому точна поведінка, яка вважається достатньою для виконання тих чи інших зобов'язань у галузі прав людини в ситуації військової окупації («моделі застосування»), має визначатися у світлі правового і практичного контексту, в якому функціонує окупаційна влада, з урахуванням можливості дерогацій. Обґрунтовано та продемонстровано на прикладах, що обсяг екстратериторіальних зобов'язань окупаційної держави залежить від типу зобов'язань (позитивні та негативні зобов'язання з прав людини), тривалості окупації (короткотермінова чи тривала окупація), а також видів прав людини (громадянські та політичні права *versus* економічні, соціальні та культурні права в контексті зобов'язань щодо поваги, захисту та забезпечення). Підсумовано, що застосування права прав людини до ситуації окупації забезпечує особам, які опинились на тимчасово окупованих територіях, додаткові інструменти, яких не пропонує МГП, передусім, можливість звернутися до міжнародного механізму захисту прав, зокрема до ЄСПЛ. При цьому держава, частина території якої окупована, на виконання своїх позитивних зобов'язань має всіма доступними засобами сприяти забезпеченню та захисту прав своїх

громадян, які опинилися на тимчасово непідконтрольній території.

Текст: <http://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/204-218.pdf>

Статті з періодичних видань

60. Альянс допомагає Україні розробляти навчальний курс із кіберзахисту // Нар. армія. — 2018. — 1 листоп. (№ 44). — С. 16. Проінформовано про допомогу Північноатлантичного Альянсу у створенні розгорнутого курсу з підготовки фахівців кібернетичного захисту на базі Житомирського військового інституту імені Сергія Корольова. Спеціалізований курс із кіберзахисту під назвою "10 принципів кібернетичної безпеки" уже є доступним онлайн українською мовою на спеціалізованому освітньому порталі НАТО. Текст: <http://na.mil.gov.ua/files/pdf/5576-%2801-11-2018%29.pdf>

61. Бадрак В. Професійні Збройні сили: міф чи реальність? : армія в її нинішньому стані не зможе протистояти ракетним ударам і атакам бойової авіації четвертого покоління / Валентин Бадрак // Дзеркало тижня. — 2018. — № 40. — С. 2. Автор статті — директор Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння ділиться думками про те, яка армія потрібна сучасній Україні та наголошує на необхідності створення професійних Збройних сил. Текст: <https://dt.ua/internal/profesiyni-zbroyni-sili-mif-chi-realnist-292208.html>

62. Бачинська К. Не в дружбу, а в службу : українська армія потрапила в топ-10 найсильніших армій Європи / Катерина Бачинська // Україна молода. — 2018. — 9-10 листоп. (№ 122). — С. 2. Подано інформацію про те, що за рейтингом впливового британського видання *Business Insider*, армія України посіла десяту позицію серед країн Європи та 29-те місце у світовому рейтингу. Аналітики склали рейтинг, спираючись на низку факторів, серед яких географія, логістичні можливості, кількість населення і потенційна жива сила армії. Текст: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/3382/2006/127880/>

63. Брусенцова Я. Методичні рекомендації: організація та ведення військового обліку. Ч. 1 / Я. Брусенцова // Місц. самоврядування. — 2018. — № 8 (серп.). — С. 15-47. — Продовження: ч. 2. — 2018. — № 9. — С. 15-34; ч. 3. — 2018. — № 10. — С. 28-50. Подано детальний огляд положень Методичних рекомендацій з організації та ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних в органах місцевого самоврядування (ОМС), затверджених наказом військового комісара Харківського обласного військового комісаріату від 21.11.2017 № 676. Розглянуто, зокрема, обов'язки ОМС щодо ведення військового обліку призовників і військовозобов'язаних, а також обов'язки військовозобов'язаних і призовників з питань військового обліку, мобілізаційної підготовки та мобілізації. Акцентовано увагу на законодавчих актах, що визначають вищезазначені обов'язки. Наведено вимоги щодо ведення персонально-первинного обліку військовозобов'язаних і призовників в ОМС. Текст: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2018/august/issue-8/article-38647.html>

64. Валетов Я. Ян Валетов: "Задача Рссии не взять Киев. Их цель – чтобы у нас болело" / Ян Валетов ; розмову вела Ольга Бесперстова // Факты и комментарии. — 2018. — 8–14 нояб. (№ 44). — С. 5, 6. Відомий письменник і блогер, автор роману про жовтневий переворот "1917 або Дні відчаю" Ян Валетов у інтерв'ю розповів про історичні паралелі нинішніх і минулих подій, що відбулись більше 100 років тому та про те, що "ми з року в рік повторюємо одні й ті ж самі помилки". Зокрема, автор проаналізував ситуацію на окупованих територіях Донбасу, зупинившись на витоках появи самопроголошених територіальних утворень ДНР та ЛНР. Також Я. Валетов поділився своїм прогнозом щодо розвитку ситуації на Сході України та в

анексованому Криму. Текст: <https://fakty.ua/286015-vina-v-proizoshedshem-na-donbasse-i-v-krymu-nasha-yan-valetov>

65. **Власенко В. Ангела Меркель у Києві: "Німеччина буде на боці України"** / Вікторія Власенко // Уряд. кур'єр. — 2018. — 2 листоп. (№ 206). — С. 2. *Надано інформацію про візит Федерального канцлера Німеччини Ангели Меркель до Києва. В ході переговорів з Президентом України Петром Порошенком обговорено ситуацію на Донбасі. Петро Порошенко підтвердив відданість України Мінським домовленостям, але зауважив, що їх виконання "залежить не стільки від України, скільки від сумління Росії". Він акцентував увагу на тому, що "Росія стимулює ескалацію на Донбасі, де безпекова ситуація залишається дуже складною, оскільки інша сторона весь час провокує загострення". Ангела Меркель засудила наміри сепаратистів провести 11 листопада так звані вибори на непідконтрольній Україні території Донбасу та висловила подяку народним депутатам за ухвалення закону про продовження особливого статусу Донбасу. Федеральний канцлер також підтвердила незмінність підтримки реформ в Україні та оприлюднила позицію Німеччини щодо підтримки продовження економічних санкцій Європейського Союзу (ЄС) проти Росії.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/angela-merkel-u-kiyevi-nimechchina-bude-na-boci-uk/>

66. **Власенко В. ООН: Росія перешкоджає встановленню миру на Донбасі** / Вікторія Власенко // Уряд. кур'єр. — 2018. — 1 листоп. (№ 205). — С. 3. *Надано інформацію про засідання Ради Безпеки ООН, присвячене ситуації в Україні. Перед початком засідання вісім європейських країн оприлюднили спільну заяву щодо намірів сепаратистів провести 11 листопада незаконні вибори на не підконтрольних Україні територіях Донбасу. В заяві міститься заклик до російської влади зупинити підготовку до незаконних виборів у так званих ЛНР-ДНР. У своїх виступах під час засідання представники країн-членів Ради безпеки ООН також засудили незаконні вибори на окупованій території Донбасу*

та закликали Росію припинити агресію і виконати Мінські домовленості. У дописі Президента України Петра Порошенка на своїй сторінці у Фейсбуці наголошено, що засідання Ради безпеки ООН щодо українського питання засвідчило потужну підтримку територіальної цілісності й суверенітету України та продемонструвало, що своїми діями російське керівництво лише посилює міжнародну ізоляцію власної країни. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/oon-rosiya-pereshkodzhaye-vstanovlennyu-miru-na-do/>

67. Вус Р. З початку бойових дій сапери знешкодили 253 тисячі вибухонебезпечних предметів / Роман Вус // Нар. армія. — 2018. — 1 листоп. (№ 44). — С. 10. *Висвітлено діяльність фахівців інженерних військ у районі проведення операції Об'єднаних сил (ООС). Зазначено, що окрім фортифікаційного обладнання позицій, облаштування інженерних загороджень, розмінування території, маскування військ та об'єктів, будівництва мостових переходів, ці війська беруть активну участь у відновленні зруйнованої інфраструктури на підконтрольній Україні території. Адже терористи залишають після себе суцільні руїни. Як наголосив заступник начальника інженерних військ ЗСУ полковник Віктор Кузьмін, "сьогодні в районі ООС працює близько 40 груп розмінування. Фахівці інженерних військ, як правило, виконують завдання на першому рубежі оборони. На другому і третьому — працюють сапери Державної служби надзвичайних ситуацій. А розмінуванням залізничних колій займається Державна служба спеціального транспорту".* Текст: <http://www.mil.gov.ua/news/2018/11/03/z-pochatku-bojovih-dij-saperi-zneshkodili-253-tisyachi-vibuhonebezpechnih-predmetiv/>

68. Гетьманчук А. Візит взаємної підтримки / Альона Гетьманчук // Дзеркало тижня. — 2018. — 3-9 листоп. (№ 41). — С. 1, 4. *Йдеться про підсумки візиту до України Федерального канцлера Німеччини Ангели Меркель, під час якого були обговорені питання двосторонніх відносин, ходу реформ та врегулювання ситуації на Донбасі.*